

8. De la primul război mondial, la destrămarea lumii bipolare

8.1. Caracteristicile primului război mondial.

Tratatele de pace din jurul Parisului

1. Noțiunile primului război mondial

Noțiuni de subliniat: a) german / a suferit eșec / rapid b) rigid / pentru străpungere

2. Proclamația lui Franz Joseph

a) Serbia b) în 1914 c) ofensiv d) Germania, Bulgaria e) Rusia f) 28 iulie 1914

3. Conferința de pace de la Paris: Wilson și Clemenceau

a – C; b – W; c – W

4. Harta geografică a primului război mondial (I)

a) Sankt Petersburg – Somme – Marne – Sarajevo

b) Sarajevo – Marne – Somme – Sankt Petersburg

5. Harta geografică a primului război mondial (II)

a) X; b) –; c) X; d) X; e) –

6. Cotitură în desfășurarea războiului

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei	Candidatul prezintă factorii care au determinat victoria Atlantei și, pe baza acestora, își argumentează răspunsul.	5
C O M P E T E N Ț E 1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei. 4.4. Deosebirea și aprecierea factorilor, criteriilor mai mult sau mai puțin esențiale. 2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Pe baza cronologiei, candidatul subliniază evenimentele pe care le consideră esențiale pentru rezultatul final al războiului. Se pot lua în calcul mai multe considerente: de ex. poate fi ales anul 1917, deoarece în urma intrării în război a Statelor Unite ale Americii, – în pofida ieșirii din război a Rusiei – raportul de forțe se înclină în favoarea Antantei; în anul 1918. Puterile Centrale au fost în măsură să dea o ofensivă importantă, iar înfrângerea decisivă a survenit chiar în acest an. Candidatul poate opta pentru un an anume. Evaluarea trebuie să țină cont de argumentarea alegerii făcute de către candidat. Candidatul reușește să deosebească în desfășurarea evenimentelor factorii decisivi (capacitatea economică, potențialul militar, raporturile de forțe militare, intrarea Statelor Unite ale Americii în război, epuizarea aliaților Germaniei) față de factorii mai puțin semnificativi (greșeli militare, mișcări revoluționare în spatele frontului) care au determinat o cotitură decisivă în desfășurarea războiului. Afirmatii logice, formulate și pe baza cunoștințelor proprii. În descrierea evenimentelor primului război mondial candidatul folosește în mod corect noțiunile istorice (de ex. Antanta, Puterile Centrale, spatele frontului, denumirea armelor, război de poziții, tranșee, război submarin, frontul de vest, frontul de est, coaliție).	12
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

7. Opinii despre comandanții militari din timpul războiului

- a) *De subliniat:* ambele
 b) Datorită eșecului strategiilor, cu mari pierderi umane
 c) Între anii 1870-1871 a avut loc războiul franco-prusac

8. Noțiuni și termeni istorici - cheie

	Războiul-fulger	Mica Antantă
Strategie în timpul primului război mondial	X	
Strategie în timpul celui de-al doilea război mondial	X	
Principalele caracteristici: toate forțele sînt concentrate pe un sector al frontului	X	
Înființarea ei a fost sprijinită de Franța		X
În final, nu și-a atins obiectivele	X	X
A fost elaborată de comandamentul militar german	X	

9. Definirea noțiunilor

război-fulger: strategie elaborată de comandamentul german, înaintea primului război mondial, care a suferit eșec în ambele războaie mondiale; scopul: prin concentrarea forțelor pe un anumit sector al frontului, se urmărea obținerea victoriei decisive cît mai repede posibil.

Mica Antantă: alianță politico-militară, încheiată între Cehoslovacia, Regatul Sîrbo-Croato-Sloven și România, în anii 1920-1921, cu sprijinul Franței. Scopul principal: menținerea frontierelor central-europene și ale relațiilor de putere, apărute în urma semnării tratatelor de pace, după primul război mondial.

10. Constituirea statului Cehoslovacia

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei	Candidatul analizează, îndeosebi, împrejurările și consecințele internaționale ale formării Cehoslovaciei.	1
C O M P E T E N Ţ E 1.4. Utilizarea hărților istorice pentru dobîndirea de noi cunoștințe. 3.5. Cunoașterea modificărilor spațiului istoric. 4.1. Ordonarea cunoștințelor în funcție de cauze și consecințe.	Pe baza hărții, candidatul prezintă împrejurările istorice ale formării Cehoslovaciei: s-a format din provinciile Monarhiei Austro-Ungare; părțile ei: Cehia, Moravia, Slovacia, Silezia, (Ucraina Subcarpatică, Teschen). Candidatul poate descrie conflictul din Teschen. Candidatul precizează și descrie cel puțin un motiv al formării noului stat: îl compară cu principiile wilsoniene (autodeterminarea popoarelor), poate menționa evenimente anterioare, aspirațiile elitei politice cehe (formarea guvernului provizoriu la Paris), interesele marilor puteri față de viitorul Monarhiei Austro-Ungare. Candidatul poate menționa faptul că, Marile Puteri se așteptau ca Cehoslovacia să devină un stat puternic și democratic, un factor de stabilitate în regiune. În realitate, a devenit un stat multinațional (cu o numeroasă minoritate germană, maghiară și rusină). Din acest motiv, precum și din cauza decalajelor de dezvoltare existente între diferitele regiuni ale sale, s-a confruntat cu tensiuni interne. A avut conflicte aproape cu toți vecinii: conflicte teritoriale cu Polonia, Ungaria și Germania.	5
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

11. Responsabilitatea participanților față de război

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Cu ajutorul documentelor, candidatul analizează responsabilitatea forțelor implicate în război.	1
C O M P E T E N Ț E	1.2. Compararea informațiilor obținute din diferite documente.	Candidatul compară documentele, stabilește asemănările și deosebirile diverselor puncte de vedere. Tratatul de pace (Marile Puteri, ținând cont în primul rând de interesele Franței) au aruncat vina războiului asupra Germaniei învinse. Ambii istorici împart răspunderea, dar, pe baza unor argumentări diferite (de ex. Maria Ormos subliniază rolul Germaniei).	5
	1.9. Capacitatea de preluare și analiză a documentelor cu atenție asupra detaliilor.	Cu ajutorul cunoștințelor proprii, candidatul demonstrează adevăratele interese ale Marilor Puteri, mascate de art. 231 al Tratatului de pace (slăbirea Germaniei), ia poziție față de afirmațiile cuprinse într-unul dintre documente, și își justifică punctul de vedere. De ex. poate arăta faptul că tratatul de pace – din cauza caracterului său – nu evaluează în mod obiectiv responsabilitatea participanților, este părtinitor, de responsabilitatea învingătorilor nici nu poate fi vorba. Istoricii s-au străduit spre obiectivitate. Așa se explică faptul că interpretările lor sînt nuanțate.	
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează corect noțiunile necesare (de ex. agresiune, colonie, conflict, război de apărare, tratat de pace) pentru interpretarea documentelor.	
Cu ajutorul documentelor, candidatul analizează responsabilitatea forțelor implicate în război.			
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

12. Caracteristicile primului război mondial

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Pe baza materialului ilustrativ, judicios și bine selectat, candidatul prezintă pe baza propriilor criterii, viața din spatele frontului în timpul primului război mondial.	3
C O M P E T E N Ț E	1.3. Interpretarea ilustrațiilor pe baza unor criterii date.	Candidatul structurează informațiile materialului ilustrativ (viața economică, munca femeilor, economia de război, distrugerile, politica internă, propaganda de stat etc.), justificînd astfel alegerea ilustrațiilor.	9
	3.7. Relevarea și interpretarea asemănărilor și deosebirilor dintre principalele evenimente ale istoriei maghiare și universale.	Pentru prezentarea vieții din spatele frontului, se pot folosi toate cele patru imagini. (Pancarta se referă la rolul propagandei în popularizarea scopurilor politice ale statului. Pro-paganda pătrunde în viața de zi cu zi și chiar în viața personală a indivizilor. Fotografia prezentînd orașul în ruine sugerează dimensiunea distrugerilor. Fotografia care prezintă munca femeilor într-o fabrică de muniții ilustrează gravele suferințe ale orașelor de pe urma războiului, prezintă creșterea importanței muncii feminine și rolul producției de război etc). Aceste imagini reliefează diferitele segmente ale vieții din spatele frontului. Evaluarea va conține argumentările necesare, pe baza ilustrațiilor din carte.	
		Folosind mesajul imaginilor și cunoștințele proprii, candidatul prezintă o analiză coerentă asupra spatelui frontului din timpul primului război mondial.	

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează corect noțiunile necesare pentru descrierea epocii (de ex. spatele frontului, propagandă).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

8.2. Noile fenomene ale vieții economico-sociale într-o lume dezvoltată

13. Servitorii

- a) guvernantă, birjar, bucătăreasă, cameristă
b) provincial, din mediu țărănesc
c) În opinia autorului, servitorii sînt leneși, imorali, au o comportare ostilă față de angajatori. (Trebuie menționat cel puțin două dintre aceste trăsături.)
d) Se acceptă nominalizarea oricărui grup social care angajează servitori: clasa de mijloc a nobilimii, marea burghezie, burghezia mijlocie, aristocrația deklasată etc.

14. Extinderea dreptului de vot în Europa

Răspunsurile în ordinea afirmațiilor: adevărat / fals / fals / fals

15. Schimbări în situația femeilor (I)

- a) A crescut substanțial ocupația forței de muncă feminine. A crescut importanța serviciilor, și în consecință, și necesarul de forță de muncă.
b) Discriminarea femeilor continuă în toate domeniile vieții. Ele au fost angajate în domenii care necesitau, cu precădere, forță de muncă necalificată. În familie, din punct de vedere juridic, femeile erau subordonate soților. N-aveau posibilitatea de a participa la viața politică.
c) Varianta C este corectă.

16. Schimbări în situația femeilor (II)

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei	Candidatul prezintă, pe baza documentelor, situația femeilor între cele două războaie mondiale.	4
C O M P E T E N Ţ E 1.2. Compararea informațiilor obținute din diferite documente. 4.1. Ordonarea cunoștințelor în funcție de cauze și consecințe.	Pentru argumentarea enunțurilor, candidatul utilizează cele trei surse de informare. Pentru argumentare, este nevoie și de cunoștințele dobîndite anterior. Analizînd tabelul, candidatul poate constata că, în industrie, lucrează o treime din forța de muncă feminină și poate ajunge la concluzia că acest lucru este rezultatul evoluției fenomenelor economico-sociale din timpul primului război mondial. Diversificarea serviciilor a necesitat creșterea ofertei forței de muncă feminine. Poate constata și interpreta ponderea redusă a liber-profesioniștilor (medic, avocat, profesii artistice, profesii intelectuale). În aceste domenii, femeile n-au reușit să se impună. Creșterea importanței forței de muncă feminine a determinat acordarea dreptului de vot pentru femei, dar aceasta n-a dus la creșterea ponderii femeilor în viața politică. Schimbările petrecute în viața familială și personală sînt contradictorii: femeile se dedică mai puțin unor activități tradiționale (de ex. maternitatea), dar discriminarea lor față de bărbați rămîne reglementată juridic în multe domenii.	12

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează corect noțiunile necesare pentru descrierea epocii (de ex. dreptul de vot, egalitate, legislație, deputat, forță de muncă).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

17. Relațiile economice ale Marilor Puteri

reparații: 4; impozite: 3; acordarea creditelor: 1, 2; achitarea împrumuturilor de război: 5

18. Gandhi despre civilizația occidentală

(Propunere pentru rezolvare)

Întrebare: Care este, după Gandhi, deosebirea esențială între civilizația occidentală și cea indiană?

Răspuns: Civilizația occidentală pune accentul pe bunăstarea material-spirituală, pe cînd civilizația indiană, pe valorile morale.

Întrebare: Ce viitor are civilizația occidentală în opinia lui Gandhi?

Răspuns: Autodistrugerea.

[Răspunsurile trebuie să precizeze că documentul conține opiniile lui Gandhi. Întrebarea trebuie strîns legată de document. Din punct de vedere al conținutului și al limbajului, trebuie să fie corectă. Nu se acceptă întrebări de genul: Care este deosebirea dintre civilizația occidentală și cea orientală? (Întrebarea nu se referă la faptul că documentul conține opinia lui Gandhi). La ce se referă Gandhi? (Întrebarea este prea generală, nu se leagă de conținutul strict al documentului.)]

19. Situația economică a anilor 1920

a) se *subliniază:* cu ușurință, nechibzuit, forțat (pentru statele regiunii) (se acordă 1 punct pentru cel puțin două aprecieri)

b) – Franța: scopul este menținerea status quo-ului și irevocabilitatea frontierelor

- Marea Britanie, Statele Unite ale Americii: frontierele se pot modifica

c) *Avantaje:* în urma războiului, se dezvoltă numeroase ramuri industriale

Dezavantaje: divizarea economiei regiunii a îngreunat dezvoltarea

d) Ungaria, Germania, Austria

20. Situația economică a Marilor Puteri după primul război mondial

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei	Candidatul prezintă, în primul rînd, raporturile economice ale Marilor Puteri după primul război mondial (credite, reparații).	1
C O M P E T E N Ț E	<p>1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei.</p> <p>4.1. Ordonarea cunoștințelor în funcție de cauze și consecințe.</p> <p>Pornind de la schemă, candidatul descrie conexiunile pe baza cărora Marile Puteri au încercat refacerea economiilor după război, prin sistemul creditelor și al reparațiilor.</p> <p>În răspunsul lui, candidatul se referă atît la document, pe baza căruia poate prezenta situația economică de după primul război mondial (creditele), respectiv, problema creată de aceasta (situația sumbră a economiei germane); cît și la schemă (pe baza căreia face referiri la mecanismul economic, creat în vederea soluționării problemei, care a fost ridicată în textul din manual).</p> <p>Pe baza cunoștințelor proprii și a conexiunilor documentului, candidatul analizează problematica reparațiilor. Se poate referi la greutățile inițiale (din cauza crizei economice provocată de război, Germania nu era în măsură să se achite de reparații, conform Tratatelor de pace), la criza Ruhr, la compromisiunile încheiate pentru aplicarea prevederilor planului Dawes. Înțelegerea (Planul Dawes) a oferit Germaniei posibilitatea achitării reparațiilor și Marilor Puteri li s-a creat posibilitatea refacerii treptate a economiilor.</p>	5

Criterii de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	În interpretarea schemei și a documentului, candidatul folosește corect noțiuni ca: reparații, credite, planul Dawes, criză.	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării.	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

21. Modul de viață în anii 1920

Criterii de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei	Pe baza imaginilor alese în mod corespunzător, candidatul caracterizează principalele schimbări privind modul de viață din anii 1920.	3
C O M P E T E N T E 1.3. Interpretarea ilustrațiilor pe baza unor criterii date. 3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice. 2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul selecționează imaginile corespunzătoare (imaginile <i>d</i> și <i>g</i> nu sînt corespunzătoare) și prezintă informațiile esențiale oferite de acestea. În artă, au apărut noi curente (<i>a</i> , <i>e</i>), a apărut cultura de masă (film, desene animate) (<i>h</i>), legat de acestea, candidatul poate aminti apariția filmului sonor. Jazz-ul este principalul curent nou în muzica distractivă (<i>f</i>), iar în construcții, stilul Bauhaus (<i>c</i>). Situația socială a femeilor se reflectă în schimbarea rapidă a modei feminine de la orașe – îmbrăcămintea, părul scurt (<i>b</i>). Prin interpretarea documentelor și, pe baza cunoștințelor proprii, candidatul formulează principalele caracteristici ale modului de viață din anii 1920 (urbanizare, modernism, cultura de masă). În prezentarea epocii, candidatul utilizează corect noțiunile: modernism, „huruitul” anilor 1920, Bauhaus, designul industrial.	9
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării.	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

8.3. Regimuri autoritare în Europa Centrală și fascismul italian

22. Forme de stat

1. Germania – D; 2. Polonia – A; 3. Austria – D; 4. România – D; 5. Iugoslavia – A; 6. Cehoslovacia – D; 7. Rusia – A; 8. Ungaria – A

23. Fascismul și nazismul

	Fascism	Nazism
fascine	+	-
mișcare politică	+	+
duce	+	-
demagogie	+	+
corporație	+	-
conservatorism	-	-
anticomunism	+	+
confesionalism	-	-
antisemitism de tip rasist	-	+

24. Discursurile lui Mussolini (I)

Citatul C aparține lui Hitler.

25. Discursurile lui Mussolini (II)

a) „Menirea fascismului este de a lega strâns poporul de națiune ...”

„dirijînd bine națiunea, spre un destin glorios”

b) Referirile făcute la masele muncitorești și lupta de clasă reprezintă o trăsătură a ideologiei socialiste.

26. Discursurile lui Mussolini (III)

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă, în primul rînd, obiectivele politicii interne a lui Mussolini.	1
C O M P E T E N Ț E	1.1. Culegerea informațiilor din documente istorice, formularea concluziilor.	Comparînd conținutul documentului cu propriile cunoștințe, candidatul stabilește scopurile politice urmărite de Mussolini și de dictatura fascistă. Se dau citate din ambele documente.	5
	4.14. Relevarea raportului de interdependență dintre cauzele și consecințele evenimentelor istorice, precum și a intențiilor participanților la aceste evenimente.	Pe baza primului document, candidatul poate demonstra interdependența dintre politica internă și externă, promovată de Mussolini: liniștirea agitației interne; prevenirea revoluției; unificarea societății. Toate acestea pot contribui la creșterea forței națiunii. În aceste condiții, Italia va fi în măsură să-și extindă influența politică. Pe baza celui de al doilea document, candidatul se poate referi la obiectivele politicii interne a lui Mussolini: limitarea funcționării instituțiilor democratice.	
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul poate constata faptul că documentele motivează evenimentele: scopurile politice ale lui Mussolini s-au împlinit în anul 1920: instaurarea dictaturii fasciste; dizolvarea sindicatelor și partidelor, parlamentul a fost exclus din viața politică, s-a format statul corporatist. În interpretarea corectă a documentului, candidatul folosește noțiuni ca: fascism, mișcare fascistă, naționalism, miliție, corporație.	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

27. Politica externă a Italiei

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă schimbările petrecute în politica externă a Italiei.	3
	1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei.	Pe baza cronologiei și a cunoștințelor proprii, stabilește direcțiile expansiunii politicii italiene, poate menționa unele evenimente legate de anumite obiective (Peninsula Balcanică, apoi Europa Centrală: tratatul de prietenie cu Iugoslavia și Ungaria – Marea Mediterană: invazia Insulei Corfu, obținerea orașului Fiume – Africa: obținerea Abisiniei).	

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
C O M P E T E N Ț E	3.6. Așezarea unor evenimente istorice concrete în timp și spațiu.	Candidatul evaluează obiectivele politicii externe a lui Mussolini în funcție de rezultatele obținute pe plan internațional (se poate referi și la alte aspirații internaționale asemănătoare – de ex. rivalizare, apoi conlucrare cu Germania, în anii 1930). Poate demonstra faptul că relațiile cu Germania, în anii 1930, au contribuit la creșterea rolului politic internațional al Italiei.	9
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	În prezentarea epocii, candidatul utilizează corect noțiuni ca: tratat de prietenie, tratate avantajoase, colonie etc).	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

28. Sisteme politice în Europa

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă sistemul politic dintr-un stat, ales de el, în funcție de criteriile stabilite.	3
C O M P E T E N Ț E	1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei.	Candidatul poate prezenta oricare stat european, nu este necesară analiza statului ales din toate punctele de vedere, ci trebuie să se refere la cel puțin două dintre ele.	9
	1.7. Reprezentarea schematică a structurilor guvernării și a relațiilor sociale. 2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul alege rubricile corespunzătoare ale tabelului pentru descrierea sistemului politic din țara respectivă: de ex. funcționarea regimului democratic în Marea Britanie, Franța, Cehoslovacia sau în Republica de la Weimar din Germania; funcționarea regimului totalitar în Uniunea Sovietică sau Italia; funcționarea regimului autoritar în Ungaria sau Polonia. Prin termenii istorici-cheie, prezintă principalele caracteristici ale mecanismelor guvernării în statul ales. <i>Democrația</i> : dreptul la vot universal, constituție, sindicate, libertăți democratice. <i>Regimul totalitar</i> : autocrat, teroare, deportare, controlul statului, partid unic, opoziție, decrete-lege, sindicate, restrîngerea libertăților democratice. <i>Regimul autoritar</i> : se mențin constituția și parlamentul, dar scade rolul lor, se limitează rolul opoziției și al sindicatelor, la fel, și libertățile democratice sînt restrînse. În prezentarea epocii, candidatul utilizează corect noțiunile, folosește termenii istorici-cheie din tabel în prezentarea sistemului, asociază corect anumite noțiuni și denumiri concrete cu respectivele cuvinte-cheie, pe baza cunoștințelor proprii.	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării.		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

8.4. Statele Unite ale Americii și criza economică din anii 1929–1933

29. Prăbușirea bursei din New York în anul 1929

- a) evenimentele de la bursă: agitația brokerilor, panica și chiar leșinul unor speculanți din cauza pierderii capitalului acumulat; anunțurile la mica publicitate din ziare; prosperitatea caselor de amanet
 b) Din cauza scăderii prețului acțiunilor, mulți au încercat să-și valorifice acțiunile, dar acestea n-au fost cumpărate, toată lumea vroia să le vîndă.
 c) Deoarece acțiunile deținute și-au pierdut valoarea. (Se acceptă și alt răspuns cu un conținut adecvat.)

30. Măsurile economice ale lui Roosevelt (I)

A – 2; B – 5; C – 3; D – 1; E – 4

31. Bursa

Răspunsul corect este A.

32. Măsurile economice ale lui Roosevelt (II)

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Pe baza măsurilor președintelui Roosevelt, candidatul prezintă factorii crizei.	3
C O M P E T E N Ț E	1.1. Culegerea informațiilor din documente istorice, formularea concluziilor.	Prezentarea măsurilor întreprinse, candidatul selectează și sistematizează factorii economici și sociali ai crizei economice (supraproducție, criza bursei și a creditelor, criză agrară, șomaj, mizerie – aflate în relație de interdependentă etc).	9
	4.3. Deosebirea unor tipuri de cauze și consecințe, relevarea importanței diferite a acestora.	Candidatul prezintă adîncirea crizei în corelația cauză – efect prin sistem de rețea. (Criza bursei, prăbușirea băncilor, și, ca urmare, lipsa creditelor, motiv pentru care întreprinderile au dat faliment. Acest lucru a condus la șomaj, ceea ce a determinat, la scăderea cererii. Lipsa de capital și restrîngerea cererii în piață au contribuit și la criza agriculturii.)	
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează în mod corect noțiunile necesare descrierii epocii (de ex. criză de supraproducție, bursă, investiție de capital, criză agrară, șomaj, inflație, lipsă de capital).	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

33. Politica economică a lui Roosevelt

- a) neregularizarea și disproporționalitatea producerii și repartizării mărfurilor, surplus de produse (criză de supraproducție); repartizarea inechitabilă al bunurilor; criza agriculturii
 b) reglementarea economiei de către stat (producție și distribuție), distribuția mai justă al bunurilor, salvarea agriculturii; se încearcă tratarea crizei prin măsuri neeconomice
 c) intervenția statului în viața economică; măsuri pentru creșterea producției (de ex. crearea locurilor de muncă bugetare); salvarea agriculturii etc.

34. Tendințe economice în anii 1920 și 1930

- a) Rata șomajului a atins cota cea mai înaltă în anul 1933, în Germania, Marea Britanie și Franța, iar peste un an, în Statele Unite ale Americii. Șomajul a fost cel mai scăzut în Franța, în Statele Unite s-a menținut perioada cea mai îndelungată, a fost lichidat cel mai rapid în Germania.
 b) Dintre țările comparate, în Anglia au fost cei mai mulți angajați în industrie și servicii, iar, în Franța, cei mai mulți care trăiau din agricultură. Dintre cele trei țări, Franța și Germania aveau o structură asemănătoare în domeniul ocupării forței de muncă.

c) Adâncirea ratei șomajului dovedește că Germania și Statele Unite au fost cel mai profund lovite de criză. Datele tabelului nu oferă nici o explicație privind scăderea rapidă a șomajului din Germania. Pentru înțelegerea problemei, ar fi necesare și alte date (de ex. creșterea cheltuielilor militare ale statului, după venirea la putere a naziștilor).

(Se acceptă oricare dintre răspunsurile corecte, ce includ comparații potrivite în raport cu datele a cel puțin trei țări.)

35. Economia Germaniei în anii 1920

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul analizează, în primul rînd, prin prisma datelor alăturate, declarațiile ministrului de externe german.	1
C O M P E T E N Ț E	1.2. Compararea informațiilor obținute din diferite documente.	Pornind de la textul documentului, candidatul analizează situația economiei germane, declarațiile ministrului de externe german vor fi comparate cu informațiile culese din ambele documente. Datele justifică afirmațiile lui Stresemann.	5
	3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice.	După Stresemann, economia germană nu are rezerve. Echilibrul ei este asigurat de împrumuturile pe termen scurt. Tabelul referitor la mișcarea capitalului demonstrează fără echivoc pătrunderea capitalului străin în Germania și ieșirea acestuia din țară o dată cu instaurarea crizei. Din acest motiv criza economică mondială a lovit foarte repede și profund Germania – unde s-a înregistrat cel mai rapid și cel mai adînc regres economic. (Acest lucru se poate citi și din datele producției industriale și din rata șomajului). Pericolul acesta a fost semnalat de Stresemann.	
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Pe baza documentelor și a cunoștințelor proprii, candidatul prezintă, pe scurt, principalele caracteristici ale economiei germane din anii 1920 (criza Ruhr; stabilizarea; combaterea inflației; achitarea reparațiilor, „politica de performanță”, împrumuturi pe termen scurt prin Planul Dawes).	
		Pentru interpretarea documentului, candidatul utilizează corect noțiunile referitoare la epocă (de ex. împrumuturi pe termen scurt, șomaj, creșterea economică, producție industrială, sectoare economice).	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

36. Căile gestionării crizei

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Pe baza datelor stabilite, candidatul analizează eficiența metodelor utilizate în cele trei țări pentru gestionarea crizei.	3
	1.2. Compararea informațiilor obținute din diferite documente	Candidatul comentează măsurile luate pentru gestionarea crizei (măsuri prezentate în schemă) și le compară cu datele tabelelor. Poate constata existența unor trăsături comune ale gestionării crizei: creșterea rolului economic al statului, tendința spre austeritate și intenția de realizare a echilibrului financiar.	

Criteria de evaluare	Rezolvare optimă	Puncte
<p>1.11. Formularea unei opinii, bazată pe argumente despre evenimentele și personalitățile care pot fi interpretate în mod contradictoriu.</p> <p>2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.</p>	<p>Există, în schimb, și deosebiri importante care au, deopotrivă, cauze economice, sociale și politice. Deosebiri:</p> <p>Criza din <i>Marea Britanie</i> nu este chiar gravă, sistemul politic a rămas stabil, astfel nu s-au înfăptuit reforme de fond (pe baza cunoștințelor proprii, candidatul poate menționa formarea guvernului de uniune națională, modificarea imperiului colonial).</p> <p>În <i>Statele Unite</i>, statul a intervenit pentru creșterea consumului intern (parțial, prin măsuri sociale). Economia s-a fortificat repede, dar rata șomajului a rămas ridicată timp îndelungat. (Candidatul poate menționa unele programe de munci sociale și măsuri concrete: de ex. regularizarea râului Tennessee, Corpul Civil de Rezervă.)</p> <p>Criza din <i>Germania</i> a avut drept consecință un sistem dictatorial și intervenția statului a servit, în primul rând, înarmarea. Șomajul a luat sfârșit, producția industrială a cunoscut o dezvoltare rapidă, dar consumul populației nu a crescut.</p> <p>La evaluarea metodelor de gestionare a crizei, trebuie avut în vedere în ce măsură s-au dovedit ele durabile, dacă au contribuit la stabilitatea socială și în ce măsură au contribuit la creșterea nivelului de trai.</p> <p>În prezentarea temei, candidatul utilizează noțiunile corespunzătoare (de ex. șomaj, inflație, creștere economică, venit național, import, export, economie politică protecționistă).</p>	9
Înțelegerea problemei, ortografie	Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

8.5. Venirea la putere a național-socialismului și mecanismul lui de funcționare

37. Sursele antisemitismului

Criteria	religioase	economice	politice	antropologice	cultural-filozofice
Documente	A	D	E	B	C
Consecințe sociale	2.	1.	5.	3.	4.

38. Consolidarea PMNSG (NSDAP)

a) a crescut numărul alegătorilor

b) nu se poate stabili

c) nu se poate stabili

d) nu se poate stabili

e) deoarece adversarii republicii, au obținut majoritatea absolută în alegeri: Partidul Muncitoresc Național-Socialist German (PMNSG) și Partidul Comunist German (PCG)

39. Demagogia nazistă

a) din poziție guvernamentală

b) joacă un rol pasiv: atunci are rol de decizie, cînd Hitler îl consideră necesar

c) dizolvarea instituțiilor democratice (partidele politice, syndicate etc) în urma preluării puterii de către naziști

d) se referă la consolidarea poziției comuniștilor

40. Sistemul nazist

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă caracteristicile sistemului politic din Germania nazistă.	1
C O M P E T E N Ț E	1.2. Compararea informațiilor obținute din diferite documente.	Candidatul compară schema cu documentul. Constată că, în statul totalitar, funcția legislativă și de control a parlamentului a încetat. Întreaga societate, încadrată în diferite organizații sociale a fost subordonată partidului nazist și fűhrer-ului.	5
	3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice.	Pe baza documentelor și a cunoștințelor proprii, candidatul caracterizează dictatura nazistă: teroare, lichidarea instituțiilor democratice, poliție secretă, cultul personalității, principiul partidului unic, uniformizarea societății „gleichschalt” (cuprinderea obligatorie a indivizilor în organizațiile naziste).	
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	La interpretarea documentului, candidatul utilizează corect noțiunile corespunzătoare (de ex. stat totalitar, dictatură totalitară, SS, Hitlerjugend).	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

41. Rezultatele alegerilor din Germania

	diagrama 1.	diagrama 2.
Din ce cauză această diagramă conține mai multe informații decît cealaltă?	Rezultatele alegerilor sînt prezentate pe alianțe și curente politice.	Schema prezintă rezultatele alegerilor repartizate pe partide. Se pot constata direcțiile dezvoltării unor partide.
Formulați o întrebare la care primiți răspuns numai din această diagramă, din cealaltă, nu!	De ex. Numiți partidele cu care a încheiat alianțe politice Partidul Social Democrat (PSD) din Germania?	De ex. Ce rezultate a obținut Partidul Social Democrat (PSD) din Germania în alegerile din anul ... ?

42. Răspîndirea violenței în Germania

- a) Guvernul nu este responsabil în fața parlamentului. Guvernul poate iniția legi. (Dintre cei doi factori, se acceptă și unul.)
- b) suportul suveranității naționale este alegerea parlamentului pe cale democratică; parlamentul este organul legislativ al puterii, guvernul este subordonat parlamentului etc. (Răspunsul trebuie să conțină cel puțin două exemple corecte.)
- c) Preluarea puterii n-a însemnat o revoluție. Nu este adevărat că evenimentele s-au desfășurat fără vărsare de sînge. Evenimentele nu sînt consecințele revoltei populare, ci, mai degrabă, rezultatul acțiunilor teroriste în serie etc. (Răspunsul trebuie să conțină cel puțin două exemple corecte!)
- d) Demagogic – atitudine politică constînd în înșelarea maselor prin promisiuni și lozinci ademenitoare și mincinoase.

43. Rezistența față de Hitler (I)

nonconformism: H; nesupunere: G; protest: A, B; rezistență: C, D, E, F

44. „Soluția finală”, „holocaustul”, „shoa”

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă deosebirile dintre semnificația și sensul contextual al celor trei noțiuni date în document.	1
C O M P E T E N Ț E	1.1. Culegerea informațiilor din documente istorice, formularea concluziilor.	Pe baza fragmentului de document, candidatul interpretează cele trei noțiuni: soluția finală = exterminarea evreilor; holocaust = jertfă voluntară; shoa = neant, pieire.	5
	2.2. Cunoașterea modificărilor semantice ale noțiunilor istorice.	Candidatul relevă deosebirile dintre originea istorică a celor trei noțiuni și, pornind de la aceasta, dezvăluie problemele legate de utilizarea lor. „Soluția finală” este o expresie nazistă, acoperirea mincinoasă a ideii de genocid. „Holocaust” este un cuvânt de origine greacă, provenit din Biblie și ascunde adevărul – victimele nu foloseau această expresie. Pentru originea ebraică și biblică, un cuvânt potrivit „shoa” este pentru sugerarea tragediei unice și a exterminării totale a evreilor.	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

45. Rezistența față de Hitler (II)

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă formele nesupuneri față de dictatura totalitară.	1
C O M P E T E N Ț E	1.1. Culegerea informațiilor din documente istorice, formularea concluziilor.	Candidatul interpretează schema. Constată că sursele rezistenței sînt nemulțumirea și lipsa siguranței zilei de mîine. Rezistența față de Hitler, se manifestă în diferite forme: de la criticarea doar a sferei vieții individuale la acțiuni de rezistență de respingere deschisă și totală a regimului. Pentru aceste forme de rezistență, candidatul poate oferi și exemple din cunoștințele proprii (Pot fi studiate și documentele cu aceeași temă de la testul 43.)	5
	4.4. Deosebirea și aprecierea factorilor, criteriilor mai mult sau mai puțin esențiale.		
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul poate constata și faptul că, probabil, nonconformismul era răspîndit, pe scară largă, dar din cauza dictaturii (și a propagandei); puțini s-au antrenat în formele active ale rezistenței. Inițial, s-a ridicat și problema legitimității; formal, Hitler a cucerit puterea, pe cale constituțională, prin urmare rezistența față de el era „nelegitimă”. Candidatul poate menționa și câteva deosebiri privind timpul desfășurării unor evenimente: înfrîngerile suferite în război, bombardamentele, lipsurilor îndurate de populație, în condițiile cărora se întăresc formele rezistenței active.	
Înțelegerea problemei, ortografie		Pentru interpretarea tabelului și prezentarea exemplurilor, candidatul utilizează noțiuni corespunzătoare (de ex. rezistență, nesupunere).	
Înțelegerea problemei, ortografie		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

46. Edificarea puterii naziste

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul analizează cele două texte din manual și constată deosebirile esențiale dintre ele.	3
C O M P E T E N Ț E	1.10. Demonstrarea prin exemple concrete a faptului că interpretarea unor evenimente și personalități diferă de la o epocă la alta.	Candidatul constată că ambele manuale analizează cauzele preluării puterii de către naziști, considerînd că lichidarea democrației și introducerea dictaturii reprezintă elementele esențiale ale schimbării. În manualul din 1966, dreapta și marele capital sînt prezentate ca important sprijin pentru naziști, iar social-democrații sînt considerați responsabili în cea mai mare măsură pentru extinderea influenței naziste (trădători). Manualul din anul 2003 prezintă o imagine mai nuanțată despre dreapta, reliefind și trăsăturile antinaziste ale conservatorismului. Legătura dintre social-democrați și dreapta antihitleristă este prezentată ca o posibilitate a salvării democrației (nu sînt trădători). Pentru divizarea alegătorilor antihitleriști, sînt responsabili și comuniștii. Candidatul arată că punctele de vedere diferite din cele două manuale se datorează faptului că ele au fost scrise în două epoci distincte ale istoriei maghiare (regimul lui Kádár, respectiv la zece ani după schimbarea regimului).	9
	3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice.		
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	În prezentarea epocii, candidatul utilizează corect noțiunile (de ex. dictatură totalitară, partide politice, sistemul partidului unic, lagăr de concentrare).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

8.6. Ideologia bolșevică și dictatura stalinistă în anii 1920 –1930

47. Evenimentele din 1917 (I)

Au avut loc în 1917: A; B; D;

Nu au avut loc în 1917: C; E

48. Conducătorii bolșevici

Document despre el

Text formulat de el

Lenin:

A

F

Stalin:

E

D

Troțki:

C

B

49. Cultul personalității (I)

a) statul e în pericol (mediul capitalist), presiunea transformării rapide

b) se consideră ca o greșeală a lui Stalin și a colaboratorilor apropiați (cauză subiectivă)

c) s-a concentrat o putere prea mare în mîna lui Stalin (cauză obiectivă)

d) în toate problemele, doar el are putere de decizie; a-l cita este obligatoriu; oricînd își poate schimba opinia; oamenii îl înconjoară cu admirație.

e) documentul B

50. Cultul personalității (II)

a) preamărirea nemărginită și fără obiecții a conducătorului, a luat o amploare fără precedent în statele dictatoriale. Ideea atotputerniciei conducătorului și-a pus amprenta asupra politicii și vieții cotidiene.

b) generos, iubitor de copii, grijuliu

c) proslăvirea lui Stalin și propagarea ideilor sale

51. Transformarea societății sovietice (I)

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Pe baza planului dat candidatul prezintă transformarea societății sovietice.	1
COMPETENTE	1.1. Culegerea informațiilor din documente istorice, formularea concluziilor. 3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice.	Candidatul folosește documentele la interpretarea fenomenelor istorice. Pe baza tabelelor, poate trage concluzii referitoare la ierarhizarea societății: din inexistența grupului burgheziei și a liber-profesioniștilor (aceștia nu figurează în enumerare), poate deduce naționalizarea societății. Mai poate trage concluzii în legătură cu rolul economic și politic al muncii silnice, izolarea țării etc.) Candidatul interpretează fiecare punct al planului. Naționalizarea <i>tuturor sectoarelor vieții</i> – naționalizarea economiei în întregime, intervenția statului, chiar și în viața particulară etc. <i>Caracterul corporatist al relațiilor sociale și al societății</i> – mascarea contradicțiilor sociale prin includerea forțată a oamenilor cu interese economice diferite într-o organizație (în sindicatele subordonate partidului și statului). <i>Sistem politic ierarhic</i> – în fruntea societății se află conducătorul atotputernic, liderii partidului se bucurau de „privilegii” juridice și economice. Oamenii erau ierarhizați și în funcție de locul de muncă. <i>Represiuni și utilizarea constrângerii în afara economiei</i> – amenințarea suspectilor și nesupușilor, înființarea lagărelor de muncă. <i>Izolarea țării</i> – majoritatea populației este „legată de glie”, sînt dezorientați în privința lumii externe, relațiile cu aceasta fiind întrerupte.	10
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează corect noțiunile în descrierea epocii (de ex. naționalizarea, sistemul partidului unic, dictatură, GULAG).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

52. Evenimentele din 1917 (II)

Cronologia potrivită: B – C – A – D – E

53. Politica economică stalinistă

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul caracterizează politica economică stalinistă, prezentînd în special economia planificată.	3
1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei.	Pe baza diagramelor, candidatul definește și compară nivelul de creștere a diferitelor ramuri ale producției industriale. Constată că diagramele prezintă dezvoltarea principalelor ramuri ale industriei grele. În acest caz, în timpul celor două planuri cincinale, producția a crescut de 3-5 ori.		

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
C O M P E T E N Ț E	3.7. Denumirea, ordonarea cronologică și prezentarea principalelor caracteristici ale epocilor și perioadelor istorice.	În perioada celui de-al doilea plan cincinal, se poate observa încetinirea ritmului de dezvoltare (a scăzut chiar și producția de petrol). În perioada primului cincinal, la producția de petrol, a fost depășită cantitatea planificată, însă rezultatul final a rămas totuși în urma prevederilor. Pe baza datelor diagramelor și a cunoștințelor proprii, candidatul prezintă dezvoltarea economică a epocii, fundalul politic, caracterul disproporțional al dezvoltării, se poate menționa lipsa de realism a planurilor și manipularilor statistice. Evaluează progresul realizat: în câțiva ani, în Uniunea Sovietică a apărut, ca din senin, o importantă industrie grea, dar, pentru aceasta, țara a avut de suferit (foamete, lipsa bunurilor de consum, dezechilibrul structurii economice). În realizarea planurilor cincinale, se manifestă punctele slabe ale economiei planificate.	9
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	Candidatul utilizează corect noțiunile necesare pentru descrierea epocii (de ex. plan cincinal, stahanovist, industrie grea, industrie ușoară, industrie de prelucrare, nivel de trai).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	4

54. Transformarea societății sovietice (II)

Criterii de evaluare		Rezolvare optimă	Puncte
Înțelegerea problemei		Candidatul prezintă aspectele concrete ale transformării societății sovietice.	1
C O M P E T E N Ț E	1.5. Culegerea informațiilor și formularea unor concluzii pe baza situațiilor statistice simple, a diagramelor, schemelor grafice și a cronologiei.	Candidatul interpretează datele tabelului, constatînd schimbările petrecute (dispar burghezia, micii meseriași, micii proprietari agricoli, numai două clase sociale rămîn: muncitorimea industrială și țărănimea colhoznică). Candidatul poate trage concluzii referitoare la intențiile politice care au generat schimbările sociale (naționalizarea, controlul mai riguros) și la consecințele economice ale procesului.	5
	2.1. Identificarea și utilizarea corectă a noțiunilor istorice.	În prezentarea societății sovietice, candidatul folosește corect noțiunile necesare pentru descrierea epocii (de ex. colhoz, muncitorime industrială, burghezie, aservire economică).	
Unitatea compoziției, corectitudinea exprimării		Gîndire logică, exprimare corectă, ortografie	1

8.7. Preliminariile celui de-al doilea război mondial și principalele schimbări apărute în desfășurarea lui

55. Cronologia și locul evenimentelor

Cronologie: A - H - B - C - G - E - F - D

56. Primele anexări ale Germaniei

A) Frontierele Germaniei pînă la 1938

B) Ocupația nazistă în 1938